

BOLESŁAW PRUS

1. Dane osobiste (imię, nazwisko, stopień, numer poczty polowej, wiek, zawód i stan cywilny):

Kapral Bolesław Prus.

2. Data i okoliczności zaareztowania:

9 lutego 1940 wraz z całą rodziną zostałem przez NKWD aresztowany i wywieziony w nocy samochodem w niewiadomym kierunku.

3. Nazwa obozu, więzienia, miejsca przymusowych robót:

Posiołek Durowatka, *obłast* gorkowska, szarynski rejon.

4. Opis obozu, więzienia itd. (teren, budynki, warunki mieszkaniowe, higiena):

Budynkami były baraki mające sale pięć metrów kwadratowych na 30 osób. Urządzenie składało się z podwójnych prycz i piecyka. Było nam bardzo ciasno, przy tym zimno i masa pluskiew, od których dużo z nas chorowało i umierało.

5. Skład jeńców, więźniów, zesłańców (narodowość, kategoria przestępstw, poziom umysłowy i moralny, wzajemne stosunki etc.):

Obóz składał się około tysiąca ludzi, w tym pięć proc. Białorusinów i jednego Żyda. Stosunki z Białorusinami były bardzo niedobre, podkreślali oni, że już Polski nie ma, że teraz Rosjanie i oni nam rozkazują.

6. Życie w obozie, więzieniu etc. (przebieg przeciętnego dnia, warunki pracy, normy, wynagrodzenie, wyżywienie, ubranie, życie koleżeńskie i kulturalne):

Praca była 10 godzin [dziennie], tak dla mężczyzn, jak i dla kobiet, jak również dzieci od 12 lat. Pracowaliśmy w lesie lub na torze kolejowym. Całodzienna praca nie wystarczała człowiekowi pracującemu, gdyż dawali 400 gramów chleba i trochę postnej zupy po wyrobieniu normy. Za niewyrobienie normy otrzymywało się 200 gramów chleba. Robotnik, który wyrobił ponad normę, mógł sobie kupić raz na rok bluzę zwaną kufajką, spodnie i łapcie

z kory lipy. Życie wśród Polaków było na ogół dobre. Z całego dziennego zarobku ściągali nam 10 proc. na NKWD.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków (sposób badania, tortury, kary, propaganda komunistyczna, informacje o Polsce etc.):

Wszystkie badania były w nocy. NKWD ściągало nas w nocy na przesłuchania, które się odbywały pod zarzutem przestępstwa politycznego, przy czym bito i grożono karą śmierci. Po czym namawiano do przyjęcia obywatelstwa sowieckiego, obiecując, że stopa życiowa się polepszy i będziemy wolni, a i tak już Polski już nigdy nie będzie.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność (wymienić nazwiska zmarłych):

Pomocy lekarskiej żadnej. Śmiertelność bardzo duża, szczególnie wśród dzieci. Moja rodzina składała się z pięciu osób: mnie, żony i trojga dzieci w wieku od dwu do dziewięciu lat. Z tego dwie starsze córki umarły mi na tyfus brzuszny z powodu braku wyżywienia.

9. Czy i jaka była łączność z krajem i rodziną?

Łączności z krajem nie miałem żadnej, gdyż nie było tam żadnej poczty i władze miejscowe nie pozwalały nam na jakąkolwiek komunikację, nawet z sąsiednimi obozami.

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?

Zwolniony zostałem 15 września 1941, po zawarciu traktatu między rządem polskim a bolszewickim. Drogę do armii odbyłem na własny koszt, po prostu zebrало się nas około stu, sprzedaliśmy ostatnie rzeczy, wynajęliśmy cały wagon i po sześciu tygodniach dojechaliśmy do miasta Guzor, gdzie 25 stycznia 1942 roku wstąpiłem do Wojska Polskiego.

Miejsce postoju, 17 marca 1943 r.